

**CRNA GORA
MINISTARSTVO PRAVDE**

**ANALIZA
RADA NOTARA U OSTAVINSKIM PREDMETIMA
I RASTEREĆENJE SUDOVA OD OVE VRSTE PREDMETA
(maj 2016 – decembar 2017)**

Podgorica, septembar 2018. godine

UVOD

Srednjoročnim planom racionalizacije pravosudne mreže (2017-2019) i Programom rada Ministarstva pravde za III kvartal 2018. godine predviđena je izrada Analize rada notara u ostavinskim predmetima i rasterećenje sudova od ove vrste predmeta.

Predmet Analize je sagledavanje rada notara u ostavinskim predmetima za period 01. maj 2016 - 31. decembar 2017. godine, uključujući rasterećenje sudova od ove vrste predmeta, vršenje neposrednog nadzora nad postupanjem notara u ovoj vrsti predmeta od strane suda i edukaciju notara na temu vođenja ostavinskog postupka.

Analiza se zasniva na podacima pribavljenim od Sudskog savjeta Crne Gore (u daljem tekstu: Sudski savjet), osnovnih sudova i Notarske komore Crne Gore (u daljem tekstu: Notarska komora).

Prethodna Analiza o radu notara sa posebnim osvrtom na rad u ostavinskim predmetima, koja je sačinjena za period maj 2015 – maj 2016. godine, pored ostalog, ukazala je na opravdanost povjeravanja sprovođenja ostavinskih postupaka notarima, jer su notari u navedenom periodu efikasno sproveli ostavinske postupke, tako da je u najvećem broju predmeta poštovan rok od 60 dana za njihovo okončanje. Sa druge strane, a što je bilo i očekivano zbog izmijenjene nadležnosti za sprovođenje ostavinskog postupka, došlo je do rasterećenja sudova od ove vrste predmeta.

I NORMATIVNA UREĐENOST

Zakonom o notarima („Službeni list RCG“, broj 68/05, „Službeni list CG“, br. 49/08 i 55/16) uređeni su poslovi notara, organizacija notarske službe, uslovi za obavljanje i razlozi za prestanak notarske djelatnosti, nadzor nad radom notara, disciplinska odgovornost notara i druga pitanja od značaja za obavljanje notarske djelatnosti.

Ovim zakonom predviđeno je da se za teritoriju opštine na svakih započelih 15.000 stanovnika odredi po jedno notarsko mjesto. Pravilnikom o broju mjesta i službenim sjedištima notara ("Službeni list Republike Crne Gore", broj 23/06 i Službeni list Crne Gore", broj 11/12) za područja osnovnih sudova predviđeno je ukupno 65 notarskih mjesta.

Notar je, shodno zakonu, ovlašćen da sprovodi postupak raspravljanja zaostavštine i donosi odluke u tom postupku u skladu sa zakonom kojim se uređuje vanparnični postupak, da vrši i druge poslove povjerene posebnim zakonom, te da vrši poslove koji su mu povjereni od strane suda, i to: popis i procjenu zaostavštine i čuvanje ostavinskih isprava, novca, hartija od vrijednosti ili dragocjenosti, kao i druge poslove povjerene posebnim zakonima.

Kada je u pitanju raspravljanje zaostavštine, Zakonom o vanparničnom postupku ("Službeni list RCG", broj 27/06, "Službeni list CG", br. 73/10 i 20/15) propisano je da se postupak raspravljanja zaostavštine sprovodi pred sudom, odnosno kod notara kao povjerenika suda. Kad notar sprovodi radnje u postupku raspravljanja zaostavštine kao povjerenik suda ovlašćen je, kao i sud, da preduzima radnje i donosi odluke, ako ovim zakonom nije drukčije propisano. Istim zakonom propisano je da notar ne može sprovesti postupak raspravljanja zaostavštine u slučaju kad je potrebno postaviti privremenog staraoca zaostavštine ili je istaknut zahtjev za izdvajanje zaostavštine od imovine nasljednika ili je potrebno odrediti mjere obezbjeđenja zaostavštine. Takođe je propisano da, kada je zahtjev za izdvajanje zaostavštine istaknut u predlogu kojim je pokrenut postupak raspravljanja zaostavštine, sud neće povjeriti sprovođenje postupka raspravljanja zaostavštine notaru.

Nadzor nad radom notara, kao sudskog povjerenika, u skladu sa Zakonom o vanparničnom postupku, obavlja predsjednik suda koji mu je povjerio sprovođenje postupka raspravljanja zaostavštine. Na zahtjev predsjednika suda, notar mora da preda spise predmeta sudu, u suprotnom, predsjednik suda će po službenoj dužnosti naložiti predaju spisa predmeta. U cilju praćenja rada notara u ostavinskim

predmetima, notar je dužan da o postupcima raspravljanja zaostavštine svakih šest mjeseci dostavlja izvještaj sudu koji mu je povjerio sprovođenje postupka raspravljanja zaostavštine.

U Crnoj Gori postoji 15 osnovnih sudova, i to: Osnovni sud u Baru, Osnovni sud u Beranama, Osnovni sud u Bijelom Polju, Osnovni sud u Danilovgradu, Osnovni sud u Žabljaku, Osnovni sud u Kolašinu, Osnovni sud u Kotoru, Osnovni sud u Nikšiću, Osnovni sud u Plavu, Osnovni sud u Pljevljima, Osnovni sud u Podgorici, Osnovni sud u Rožajama, Osnovni sud u Ulcinju, Osnovni sud u Herceg Novom i Osnovni sud u Cetinju. Za područja navedenih sudova imenovana su 53 notara, osim za područja Osnovnog suda u Plavu i Osnovnog suda u Žabljaku za koja još nijesu imenovani notari, tako da navedeni sudovi, u skladu sa zakonom, sami rješavaju ostavinske predmete.

U Tabeli koja slijedi prikazani su podaci o broju predviđenih notarskih mjesta i broju imenovanih notara po područjima osnovnih sudova i opštinama.

Tabela 1

PODRUČJE OSNOVNOG SUDA		BROJ PREDVIĐENIH NOTARSKIH MJESTA	OPŠTINA	BROJ IMENOVANIH NOTARA
1	Bar	5	Bar	5
2	Berane	4	Berane	3
			Andrijevica	-
3	Bijelo Polje	5	Bijelo Polje	4
			Mojkovac	-
4	Danilovgrad	2	Danilovgrad	2
5	Žabljak	2	Žabljak	-
			Šavnik	-
6	Kolašin	1	Kolašin	1
7	Kotor	11	Kotor	4
			Budva	4
			Tivat	3
8	Nikšić	7	Nikšić	4
			Plužine	-
9	Plav	1	Plav	-

10	Pljevlja	3	Pljevlja	1
11	Podgorica	15	Podgorica	15
12	Rožaje	2	Rožaje	1
13	Ulcinj	2	Ulcinj	2
14	Herceg Novi	3	Herceg Novi	3
15	Cetinje	2	Cetinje	1
	UKUPNO	65		53

II PREGLED RADA NOTARA U OSTAVINSKIM PREDMETIMA

Radi izvođenja pravilnih zaključaka o radu notara u ostavinskim predmetima neophodno je njihov rad u ovoj vrsti predmeta sagledati kroz nekoliko važnih segmenata, i to: broj povjerenih ostavinskih predmeta notarima, broj vraćenih predmeta sudu zbog nenadležnosti notara za postupanje u tim predmetima, broj završenih predmeta i broj izjavljenih prigovora na odluke notara.

Prema podacima pribavljenim od Notarske komore, notarima je u posmatranom periodu od strane suda povjereno ukupno 10.506 ostavinskih predmeta. Od navedenog broja povjerenih predmeta notari su vratili sudu ukupno 49 predmeta jer nijesu bili nadležni za sprovođenje postupka raspravljanja zaostavštine u tim predmetima, u skladu sa članom 94 stav 4 Zakona o vanparničnom postupku, dok su završili ukupno 8.827 ili 84,41% od broja povjerenih predmeta, tako da je ostalo nezavršeno 1.630 predmeta ili 15,59% od broja povjerenih predmeta.

U pretežnom broju povjerenih ostavinskih predmeta postupak raspravljanja zaostavštine okončan je u zakonskom roku od 60 dana. Razlozi za prekoračenje navedenog roka u pojedinim povjerenim predmetima, prema dostavljenim podacima, procesne su prirode i odnose se na: nepotpune podatke u smrtovnicama, nepotpunu dokumentaciju i teškoće u njenom pribavljanju, nemogućnost urednog dostavljanja poziva i drugih akata zbog netačne adrese nasljednika i drugih učesnika u ostavinskom postupku, neodazivanje stranaka u predmetima u kojima postoji testament ostavioca što je nužan uslov za okončanje postupka, dostavljanje poziva i drugih akata u inostranstvo putem međunarodne pravne pomoći itd.

Upoređujući navedene podatke sa podacima iz prethodne analize može se konstatovati da su sudovi u posmatranom periodu ustupili notarima znatno veći broj predmeta – 5.005 ili 47,6% u odnosu na prethodni period, u kojem je notarima povjeren ukupno 5.501 predmet. Navedeni podaci su logični i očekivani, s obzirom da je prethodnom analizom obuhvaćen period od 12 mjeseci, dok ova analiza obuhvata znatno duži period od 20 mjeseci. Pored toga, povećan je i procenat riješenih predmeta posmatrano prema broju predmeta u radu u odnosu na prethodni period za 11,74%, jer je u prethodnom periodu riješeno 72,67% od ukupnog broja predmeta u radu.

Dakle, u skladu sa navedenim podacima može se konstatovati da je notarima u posmatranom periodu ustupljen veliki broj ostavinskih predmeta i da su notari uspjeli da završe veliki broj tih predmeta, pa čak i da povećaju procenat riješenih predmeta prema broju predmeta u radu u odnosu na prethodni period.

Podaci o rješavanju ostavinskih predmeta u periodu 01. maj 2016 - 31. decembar 2017. godine, po područjima osnovnih sudova za koje su notari imenovani, prikazani su u tabeli koja slijedi.

Tabela 2

Redni broj	Osnovni sud	Broj povjerenih ostavinskih predmeta	Vraćeni predmeti u skladu sa članom 94 stav 4 Zakona o vanparničnom postupku	Završeni predmeti na dan 31.12.2017. godine	Nezavršeni predmeti na dan 31.12.2017. godine	Procenat završenih predmeta
1.	Bar	842	6	698	138	83,49%
2.	Berane	1322	1	989	332	74,86%
3.	Bijelo Polje	905	5	817	83	90,77%
4.	Budva	328	1	295	32	90,21%
5.	Cetinje	268	2	205	61	77,06%
6.	Danilovgrad	242	/	232	10	95,86%
7.	Herceg Novi	618	2	560	56	90,90%
8.	Kotor	441	7	385	49	88,70%
9.	Nikšić	1353	1	1110	242	82,10%
10.	Pljevlja	761	/	690	71	90,67%
11.	Podgorica	2256	8	1913	335	85,09%
12.	Rožaje	382	/	350	32	91,62%
13.	Tivat	266	/	223	43	83,93%
14.	Ulcinj	465	16	330	119	73,49%
15.	Kolašin	57	/	30	27	52,63%
Ukupno		10.506	49	8.827	1.630	84,41%

1. Prigovori protiv rješenja notara donesenih u ostavinskim postupcima

U posmatranom periodu izjavljeno je ukupno 68 prigovora protiv rješenja notara donesenih u ostavinskim postupcima. Najveći broj prigovora izjavljen je Osnovnom sudu u Podgorici – 20 ili 29,41% od ukupnog broja izjavljenih prigovora, što je i očekivano s obzirom na broj predmeta koje je ovaj sud povjerio notarima, dok pojedinim osnovnim sudovima: Osnovi sud u Kotoru, Pljevljima, Ulcinju i Kolašinu nije izjavljen nijedan prigovor. Posmatrajući broj izjavljenih prigovora prema broju završenih predmeta u posmatranom periodu – 8.827, može se konstatovati da procenat izjavljenih prigovora iznosi 0,77% i da je isti izuzetno nizak. Upoređujući navedeni procenat sa procentom izjavljenih prigovora u prethodnom periodu zaključuje se da je isti nezatno smanjen za 0,01%, s obzirom da je u prethodnom periodu iznosio 0,78%.

Dakle, shodno navedenim podacima, može se konstatovati da je protiv rješenja notara donesenih u ostavinskim postupcima u posmatranom periodu izjavljen izuzetno mali broj prigovora, da je procenat izjavljenih prigovora prema broju završenih predmeta izuzetno nizak i da je isti smanjen u odnosu na prethodni period.

Broj izjavljenih prigovora za svaki osnovni sud pojedinačno, kao i za sve osnovne sudove zbirno, prikazan je u tabeli koja slijedi.

Tabela 3

Redni broj	Osnovni sud	Broj prigovora na odluke notara
1.	Bar	8
2.	Berane	12
3.	Bijelo Polje	2
4.	Budva	5
5.	Cetinje	2
6.	Danilovgrad	3
7.	Herceg Novi	5
8.	Kotor	/
9.	Nikšić	7
10.	Pljevlja	/
11.	Podgorica	20
12.	Rožaje	2
13.	Tivat	2
14.	Ulcinj	/
15.	Kolašin	/
Ukupno		68

III PREGLED RADA SUDOVA U OSTAVINSKIM PREDMETIMA

U cilju cjelovitog sagledavanja efekata prenošenja nadležnosti za sprovođenje postupka raspravljanja zaostavštine sa suda na notare, neophodno je analizirati i rad sudova u ovoj vrsti predmeta u posmatranom periodu, te sagledati uticaj predmetne reforme na rasterećenje sudova od ove vrste predmeta.

Prema Godišnjem izvještaju Sudskog savjeta o radu osnovnih sudova, u periodu 01. maj 2016 – 31. decembar 2016. godine osnovni sudovi su imali u radu ukupno 5.110 ostavinskih predmeta. Od navedenog broja predmeta u posmatranom periodu primljeno je ukupno 4.544 predmeta ili 88,92%, što umanjeno za 3 predmeta, jer se radi o pogrešnom upisu, iznosi 4.541 predmet ili 88,86%, dok je iz prethodnog perioda preneseno 566 predmeta ili 11,08% od ukupnog broja predmeta u radu u posmatranom periodu. Broj ustupljenih predmeta notarima u posmatranom periodu iznosi 4.027 ili 78,80% od ukupnog broja predmeta u radu u posmatranom periodu, dok od broja primljenih predmeta – 4.541, navedeni procenat iznosi 88,68%. Od ukupnog broja predmeta koje su sudovi rješavali u posmatranom periodu – 1.080 predmeta, završeno je 669 predmeta ili 61,95%, dok je ostalo nezavršeno 411 predmeta ili 38,05%.

Podaci o rješavanju ostavinskih predmeta (“O” upisnik) u periodu 01. maj 2016 - 31. decembar 2016. godine, u osnovnim sudovima, prikazani su u tabeli koja slijedi.

Tabela 4

SUD	Neriješeno na dan 01.05.2016. godine	Primljeno u 2016. godini	Pogrešan upis	Ukupno u radu u 2016. godini	Ukupno delegirano notarima	Riješeno do 31.12.2016. godine	Neriješeno na dan 31.12.2016. godine
Bar	72	362	0	434	359	52	23
Berane	6	502	0	508	498	9	1
Bijelo Polje	1	332	0	333	323	10	0
Cetinje	4	113	0	117	103	4	10
Danilovgrad	17	122	0	139	90	37	12
Herceg Novi	24	285	0	309	275	6	28
Kolašin	28	113	0	141	0	123	18
Kotor	68	435	1	503	386	66	50
Nikšić	59	481	0	540	492	20	28
Plav	1	131	0	132	58	74	0
Pljevlja	4	320	0	324	308	14	2
Podgorica	202	952	2	1.154	910	53	189
Rožaje	6	87	0	93	80	13	0
Ulcinj	65	222	0	287	144	93	50
Žabljak	9	87	0	96	1	95	0
Ukupno	566	4.544	3	5.110	4.027	669	411

U periodu 01. januar 2017 – 31. decembar 2017. godine osnovni sudovi su primili ukupno 7.339 ostavinskih predmeta, tako da su u radu, zajedno sa ostavinskim predmetima prenesenim iz prethodnog perioda – 411, imali 7.750 predmeta. Od navedenog broja notarima su ustupljena 6.102 predmeta ili 83,14% od broja primljenih ostavinskih predmeta u posmatranom periodu. Od ukupnog broja ostavinskih predmeta koji su ostali u nadležnosti suda – 1.648 predmeta, sudovi su u posmatranom periodu riješili 1.308 predmeta ili 79,37%, dok je ostalo neriješeno 340 predmeta ili 20,63%. Posmatrajući osnovne sudove pojedinačno, zapaža se da su osnovni sudovi u Plavu, Rožajama i Žabljaku riješili sve ostavinske predmete koje su imali u radu, odnosno da je učinak navedenih sudova u rješavanju ove vrste predmeta u posmatranom periodu bio 100%.

Iz navedenih podataka se zaključuje da su osnovni sudovi u posmatranom periodu ustupili notarima veliki broj ostavinskih predmeta, što je bilo i očekivano s obzirom na izmijenjenu nadležnost za sprovođenje ostavinskog postupka, te da su bili ažurni u rješavanju ostavinskih predmeta iz svoje nadležnosti.

Podaci o rješavanju ostavinskih predmeta (zbirni podaci upisnika “O” i “O-n”) u periodu 01. januar 2017 - 31. decembar 2017. godine, u osnovnim sudovima, prikazani su u tabeli koja slijedi.

Tabela 5

	Neriješeno na dan 01.01.2017. godine	Primljeno u 2017. godini	Pogrešan upis	Ukupno u radu u 2017. godini	Ukupno delegirano notarima	Riješeno do 31.12.2017. godine	Neriješeno na dan 31.12.2017. godine
Berane	1	787	29	788	759	23	6
Bijelo Polje	0	651	0	651	574	75	2
Bar	23	568	0	591	481	79	31
Cetinje	10	182	0	192	154	22	16
Danilovgrad	12	154	0	166	116	48	2
Herceg Novi	28	417	3	445	340	76	29
Kolašin	18	156	0	174	57	106	11
Kotor	50	775	0	825	647	130	48
Nikšić	28	930	32	958	859	91	8
Podgorica	189	1.357	45	1.546	1.193	197	156
Plav	0	176	0	176	0	176	0
Pljevlja	2	465	0	467	437	29	1
Rožaje	0	177	0	177	155	22	0
Ulcinj	50	394	13	444	330	84	30
Žabljak	0	150	0	150	0	150	0
Ukupno	411	7.339	122	7.750	6.102	1.308	340

Razlika u podacima o broju predmeta koji su u posmatranom periodu povjereni u rad notarima, a koji su dostavljeni od strane Sudskog savjeta i Notarske komore, posljedica je razlike u vremenu razvođenja ostavinskog predmeta kod suda u pravosudnom informacionom sistemu i njegovog zavođenja kod notara kome je povjereno sprovođenje ostavinskog postupka u tom predmetu. Naime, nakon što utvrdi da sprovođenje ostavinskog postupka u konkretnom slučaju nije u njegovoj isključivoj nadležnosti sud donosi rješenje kojim sprovođenje tog postupka povjerava nadležnom notarima i odmah zatim razvodi taj predmet kroz pravosudni informacioni sistem, nakon čega ga notar preuzima i zavodi u svoju propisanu evidenciju, tako da od vremena razvođenja predmeta kod suda do vremena njegovog preuzimanja i zavođenja kod notara nekada prođe i po nekoliko dana. Ovo posebno kod činjenice što se na područjima pojedinih osnovnih sudova ustalila praksa da notari spise ostavinskih predmeta preuzimaju jednom sedmično.

IV NADZOR NAD RADOM NOTARA U OSTAVINSKIM PREDMETIMA

U skladu sa Zakonom o vanparničnom postupku, kao što je naprijed navedeno, nadzor nad radom notara u ostavinskim predmetima obavlja predsjednik suda koji mu je povjerio sprovođenje postupka raspravljanja zaostavštine. Kad notar odbije da sprovede postupak raspravljanja zaostavštine ili kad sud odluči da mu oduzme predmet u tom postupku, predsjednik suda će narediti notarima da preda spise

predmeta. Ako notar ne preda spise predmeta, predsjednik suda će po službenoj dužnosti naložiti predaju spisa predmeta.

Prema podacima pribavljenim od osnovnih sudova, prilikom vršenja nadzora nad radom notara u ostavinskim predmetima u posmatranom periodu, konstatovano je sljedeće:

- Na području Osnovnog suda u Beranama notari postupaju ažurno i u skladu sa zakonom u svim povjerenim ostavinskim predmetima, tako da nijesu utvrđene nepravilnosti;
- Na području Osnovnog suda u Bijelom Polju notari postupaju savjesno, stručno i blagovremeno u svim povjerenim ostavinskim predmetima, tako da se predmeti završavaju efikasno. Postoje određeni problemi u vezi sa dostavljanjem pismena učesnicima u nasljeđivanju koji se nalaze van teritorije Crne Gore. Saradnja suda sa notarima ostvaruje se na dnevnom nivou, neposredno ili putem telefona, tako da se svaki problem u radu notara kao sudskog povjerenika otklanja u kratkom roku;
- Na području Osnovnog suda u Danilovgradu nije zapažen nijedan slučaj povrede odredaba Zakona o vanparničnom postupku koji uređuje raspravljanje zaostavštine od strane notara u povjerenim ostavinskim predmetima;
- Na području Osnovnog suda u Kolašinu nije utvrđena nijedna nepravilnost u sprovođenju ostavinskog postupka kod notara. Spisi predmeta su uredno povezani i popisani i u istima postoji sva potrebna dokumentacija na osnovu koje se postupa. Dostavljanje se vrši pravilno, kao i identifikacija stranaka, predmeti se uredno zakazuju, a stranke prije davanja nasljedničke izjave upoznaju sa svojim pravima i lično potpisuju svoje svoje nasljedničke izjave;
- Na području Osnovnog suda u Kotoru nije bilo nezakonitosti i propusta u postupanju notara u povjerenim ostavinskim predmetima, niti je bilo pritužbi na njihov rad od strane stranaka i učesnika u ostavinskim postupcima;
- Na području Osnovnog suda u Nikšiću notari postupaju ažurno i u skladu sa zakonom u svim povjerenim ostavinskim predmetima. Spisi predmeta sadrže svu neophodnu dokumentaciju, dostavljanje se vrši pravilno, kao i identifikacija stranaka, predmeti se uredno zakazuju, prije uzimanja nasljedničke izjave notari upoznaju stranke o njihovim pravima, dok stranke svoje nasljedničke izjave lično potpisuju. Razlozi dužeg trajanja pojedinih ostavinskih postupaka od propisanog zakonskog roka od 60 dana opravdani su i uglavnom se odnose na predmete sa većim brojem nasljednika koji imaju prebivalište u inostranstvu;
- Na području Osnovnog suda u Pljevljima nijesu utvrđene nepravilnosti u postupanju notara u povjerenim ostavinskim predmetima;
- Na području Osnovnog suda u Podgorici notari u osnovi postupaju zakonito u povjerenim ostavinskim predmetima. Nepravilnosti koje su nadzorom utvrđene u pojedinim predmetima odnose se na: nepostojanje dokaza o datumu prijema povjerenog predmeta u vidu prijemnog štambilja sa datumom; nepopisivanje spisa predmeta u skladu sa Sudskim poslovníkom; izostanak zapisničkog upozorenja bračnog/vanbračnog supružnika ostavioca o pravu na izdvajanje imovine iz zaostavštine ostavioca po osnovu bračne tekovine; donošenje rješenja o nasljeđivanju na osnovu kopija listova nepokretnosti bez zapisničke konstatacije da je izvršen uvid u njihove originale i da su isti vraćeni strankama, kao i na osnovu listova nepokretnosti preuzetih sa sajta Uprave za nekretnine Crne Gore, te na nepostojanje zapisničke konstatacije šta čini ostavinsku masu ostavioca. U vezi sa utvrđenim nepravilnostima predsjednik suda će održati sastanak sa notarima imenovanim za područje Osnovnog suda u Podgorici radi ukazivanja na uočene propuste u njihovom radu, kako bi isti bili otklonjeni u narednom periodu;
- Na području Osnovnog suda u Rožajama nijesu utvrđene nepravilnosti u radu notara u povjerenim ostavinskim predmetima, nije bilo slučajeva da je notar odbio da sprovede postupak raspravljanja zaostavštine, niti su od notara oduzimani spisi predmeta;
- Na području Osnovnog suda u Ulcinju nijesu utvrđene nepravilnosti ili nezakonitosti u radu notara u povjerenim ostavinskim predmetima;
- Na području Osnovnog suda u Herceg Novom notari su postupali zakonito u povjerenim ostavinskim predmetima;

➤ Na području Osnovnog suda u Cetinju nijesu utvrđene nepravilnosti u postupanju notara u povjerenim ostavinskim predmetima.

Osnovni sud u Baru u posmatranom periodu nije vršio nadzor nad radom notara u ostavinskim predmetima, jer se, po navodima iz ovog suda, nije ukazala potreba za vršenjem nadzora, koji predstavlja zakonsku mogućnost, ne i obavezu.

Nadzor nad radom notara u ostavinskim predmetima nije mogao biti vršen na području osnovnih sudova u Plavu i Žabljaku, jer za područja navedenih sudova notari još nijesu imenovani.

Dakle, u skladu sa navedenim podacima, može se konstatovati da su notari u posmatranom periodu postupali u skladu sa zakonom u povjerenim ostavinskim predmetima, osim notari imenovani za područje Osnovnog suda u Podgorici, kod kojih su u pojedinim predmetima utvrđeni određeni propusti koje je neophodno otkloniti u narednom periodu.

V OBUKE NOTARA NA TEMU SPROVOĐENJA OSTAVINSKOG POSTUPKA

Notarska komora je u periodu 01. maj 2016 – 31. decembar 2016. godine organizovala dvodnevni seminar u Kolašinu - 17. i 18. septembra, na temu: "Vođenje ostavinskog postupka", a po principu prethodno dostavljenih pitanja od strane notara, dok je u periodu 01. januar 2017 – 31. decembar 2017. godine, organizovala dvodnevni seminar, takođe u Kolašinu, 8. i 9. jula, na temu: "Nasljeđivanje u postupcima sa međunarodnim elementom, s posebnim akcentom na Uredbu o nasljeđivanju EU (2012) i Zakon o međunarodnom privatnom pravu".

VI OCJENA STANJA

Prenošenje nadležnosti za sprovođenje ostavinskog postupka sa suda na notare, kao sudske povjerenike, u posmatranom periodu nastavlja da bilježi pozitivne rezultate. S jedne strane, ostavinski postupak traje kratko i predmeti se rješavaju efikasno, dok je, s druge strane, došlo do rasterećenja sudova od ove vrste predmeta, što je stvorilo uslove za veću posvećenost suda u rješavanju složenijih parničnih i krivičnih predmeta. Pored toga, prenošenje nadležnosti za sprovođenje ostavinskog postupka ima pozitivan uticaj i na jačanje notarske službe, kao i na povećanje povjerenja u istu.

Naime, notarima je u posmatranom periodu povjerenjeno 10.506 ostavinskih predmeta. Od navedenog broja sudu je vraćeno 49 predmeta zbog nenadležnosti notara za postupanje u tim predmetima, dok je završen veliki broj predmeta – 8.827 ili 84,41%, tako da je ostalo nezavršeno 1.630 predmeta ili 15,59% od broja povjerenih predmeta. Na uspješnost u rješavanju ostavinskih predmeta ukazuje i činjenica da su notari u posmatranom periodu povećali procenat riješenih predmeta za 11,74% u odnosu na prethodni period. Kada je u pitanju dužina trajanja postupka može se konstatovati da je ostavinski postupak kod notara u posmatranom periodu bio brz i efikasan, jer je u pretežnom broju povjerenih ostavinskih predmeta okončan u zakonskom roku od 60 dana. Razlozi za prekoračenje navedenog roka u pojedinim predmetima procesne su prirode i uglavnom se odnose na: nepotpune podatke u smrtovnicama, nepotpunu dokumentaciju i teškoće u njenom pribavljanju, nemogućnost urednog dostavljanja poziva i drugih akata zbog netačne adrese nasljednika i drugih učesnika u ostavinskom postupku, neodazivanje stranaka u predmetima u kojima postoji testament ostavioca što je nužan uslov za okončanje postupka, dostavljanje poziva i drugih akata strankama u inostranstvo putem međunarodne pravne pomoći itd. Navedene okolnosti su objektivne prirode, tako da na iste notari ne mogu uticati, ali će, svakako, ažurnost i upornost notara u preduzimanju radnji za koje su ovlašćeni doprinijeti efikasnijem rješavanju ovih predmeta.

Kada su u pitanju prigovori protiv rješenja notara donesenih u ostavinskom postupku, može se konstatovati da je u posmatranom periodu izjavljen vrlo mali broj prigovora - 68, tako da je procenat

izjavljenih prigovora u odnosu na broj završenih predmeta u posmatranom periodu izuzetno nizak i iznosi 0,77%. Navedeni procenat smanjen je u odnosu na prethodni period za 0,01%.

Efekti prenošenja nadležnosti za sprovođenje ostavinskog postupka moraju se posmatrati i kroz rad i rezultate rada suda u ostavinskim predmetima, te uticaj navedene reforme na rasterećenje sudova od ove vrste predmeta. S tim u vezi, može se konstatovati da su sudovi u periodu 01. maj 2016 – 31. decembar 2016. godine od ukupnog broja ostavinskih predmeta u radu - 5.110, notarima ustupili veliki broj predmeta – 4.027 ili 78,80%, dok je procenat ustupljenih predmeta u odnosu na broj primljenih predmeta u navedenom periodu - 4.541 još viši i iznosi 88,68%. Od ukupnog broja predmeta koje su sudovi rješavali u posmatranom periodu – 1.080 predmeta, završeno je 669 predmeta ili 61,95%, dok je ostalo nezavršeno 411 predmeta ili 38,05%. Dakle, kao što je bilo i očekivano s obzirom na izmijenjenu nadležnost za sprovođenje ostavinskog postupka, notarima je u ovom periodu ustupljen veliki broj ostavinskih predmeta, što je nesumnjivo pozitivno uticalo na rasterećenje sudova od ove vrste predmeta i stvorilo uslove za veću posvećenost suda u rješavanju složenijih parničnih i krivičnih predmeta, dok je, s druge strane, doprinijelo jačanju notarske službe i povjerenja u istu. Kada imamo u vidu činjenicu da je u nadležnost suda ostalo rješavanje samo složenih ostavinskih predmeta, onda možemo konstatovati da su sudovi u ovom periodu bili ažurni u rješavanju ostavinskih predmeta iz svoje nadležnosti i da su riješili značajan broj tih predmeta. Dalje, u periodu 01. januar 2017 – 31. decembar 2017. godine sudovi su primili ukupno 7.339 ostavinskih predmeta, tako da su u radu, zajedno sa ostavinskim predmetima prenesenim iz prethodnog perioda – 411, imali 7.750 predmeta. Od navedenog broja notarima su ustupljena 6.102 predmeta ili 83,14% od broja primljenih ostavinskih predmeta u posmatranom periodu. Od ukupnog broja ostavinskih predmeta koji su ostali u nadležnosti suda – 1.648 predmeta, sudovi su u posmatranom periodu riješili 1.308 predmeta ili 79,37%, dok je ostalo neriješeno 340 predmeta ili 20,63%. I za ovaj period, koji zajedno sa obuhvaćenim periodom iz 2016. godine čini tzv. posmatrani period, mogu se izvesti isti zaključci, s tim što se može dodatno konstatovati da su sudovi u ovom periodu povećali efikasnost u rješavanju ostavinskih predmeta iz svoje nadležnosti za 17,42% u odnosu na obuhvaćeni period iz 2016. godine, tako da procenat riješenih predmeta u odnosu na broj predmeta u radu u posmatranom periodu iznosi 70,66%. Kod tumačenja podataka o broju ustupljenih predmeta notarima treba imati u vidu činjenicu da za područja osnovnih sudova u Plavu i Žabljaku još nijesu imenovani notari, tako da ovi sudovi, u skladu sa zakonom, nijesu mogli u posmatranom periodu vršiti povjeravanje ostavinskih predmeta notarima, već su ih sami rješavali. Ako posmatramo osnovne sudove pojedinačno, zapažamo da su osnovni sudovi u Plavu, Rožajama i Žabljaku riješili sve ostavinske predmete koje su imali u radu u posmatranom periodu, odnosno da je učinak navedenih sudova u rješavanju ove vrste predmeta u posmatranom periodu bio 100%.

Imajući u vidu da postoji razlika u podacima o broju predmeta koji su u posmatranom periodu povjereni u rad notarima kod Sudskog savjeta i Notarske komore, što je posljedica razlike u vremenu razvođenja ostavinskog predmeta kod suda u pravosudnom informacionom sistemu i njegovog zavođenja kod notara kome je povjereno sprovođenje ostavinskog postupka, neophodno je u narednom periodu preduzeti odgovarajuće radnje u pravcu otklanjanja navedene razlike i stvaranja konzistentnih podataka u vezi sa ostavinskim predmetima kod svih subjekata koje vode njihovu evidenciju.

Zakoničnost u postupanju notara u povjerenim ostavinskim predmetima od posebne je važnosti sa aspekta zaštite prava i interesa stranaka i drugih učesnika u ostavinskom postupku i efikasnosti u rješavanju ostavinskih predmeta. S tim u vezi, od posebne je važnosti nadzor nad radom notara u ostavinskim predmetima, kojim je, u posmatranom periodu, utvrđeno da notari u povjerenim ostavinskim predmetima postupaju u skladu sa zakonom, osim notari imenovani za područje Osnovnog suda u Podgorici, koji, u osnovi, postupaju zakonito, međutim, u pojedinim predmetima, utvrđeni su određeni propusti. U pravcu otklanjanja utvrđenih propusta i podizanja zakoničnosti u radu notara u ostavinskim predmetima u narednom periodu, predsjednik Osnovnog suda u Podgorici održaće sastanak sa svim notarima imenovanim za područje ovog suda.

Notarska komora je u posmatranom periodu organizovala dva dvodnevna seminara na temu vođenja ostavinskog postupka sa i bez međunarodnog elementa, sa posebnim akcentom na Uredbu EU (2012) o nasljeđivanju i Zakon o međunarodnom privatnom pravu. Organizovanje seminara i obuka

notara posebno je važno sa aspekta održavanja njihove profesionalne kompetentnosti na visokom nivou, kao i daljeg profesionalnog unapređenja, što predstavlja jedan od bitnih preduslova za povjerenje građana u rad notara i jačanje notarske službe. Građani pred sobom moraju imati notara od integriteta, koji poznaje pravo ne samo svoje države, već i pravo drugih zemalja, kao i međunarodne pravne standarde.

Sa izloženog, u narednom periodu potrebno je kontinuirano pratiti rad notara u ostavinskim predmetima kroz izradu godišnjih analiza koje će ukazati na opravdanost povjeravanja sprovođenja ostavinskih postupaka notarima, kao i efekte tog povjeravanja na rasterećenja sudova.